

Komitean kokous

Aika

11.10.2021 klo 9:00–11:45

Kokous pidetään Teams-yhteyksillä

Osallistujat

Pasi Moisio, puheenjohtaja (x)

Kirsi Varhila, sosiaali- ja terveysministeriö, 1. varapuheenjohtaja (-)

Heli Backman, sosiaali- ja terveysministeriö, 2. varapuheenjohtaja (x)

Liisa Siika-aho, sosiaali- ja terveysministeriö, 3. varapuheenjohtaja (x)

Jäsenet:

Tarja Filatov, Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Matias Mäkynen, Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä

Riikka Slunga-Poutsalo, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä (-)

- varajäsen Riikka Purra, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä (-)

Arto Satonen, Kokoomuksen eduskuntaryhmä (-)

- varajäsen Elina Valtonen, Kokoomuksen eduskuntaryhmä (x)

Katri Kulmuni, Keskustan eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Pekka Aittakumpu, Keskustan eduskuntaryhmä

Bella Forsgrén, Vihreä eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Noora Koponen, Vihreä eduskuntaryhmä

Anna Kontula, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Jussi Saramo, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä

Anders Norrback, Ruotsalainen eduskuntaryhmä (-)

- varajäsen Veronica Rehn-Kivi, Ruotsalainen eduskuntaryhmä (-)

Sari Essayah, Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Antero Laukkanen, Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä

Harry Harkimo, Liike Nyt -eduskuntaryhmä (-)

Pysyvät asiantuntijat:

Marjaana Maisonlahti, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Raimo Antila, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Mikko Horko, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Jaana Rissanen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Essi Rentola, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Eveliina Pöyhönen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Ulla Hämäläinen, valtiovarainministeriö (x)

Kimmo Ruth, työ- ja elinkeinoministeriö (x)

Virpi Hiltunen, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)

Susanna Siitonen, oikeusministeriö (x)

Tommi Laanti, ympäristöministeriö (x)

Outi Antila, Kansaneläkelaitos (x)

Antti Koivula, Työterveyslaitos (x)

Heikki Hiilamo, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (x)

Mikko Kautto, Eläketurvakeskus (x)

Ilkka Oksala, Elinkeinoelämän keskusliitto EK (x)

Anna Kukka, Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT (x)

Janne Makkula, Suomen Yrittäjät (-)

Pirjo Väänänen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry (x)

Minna Ahtiainen, STTK ry (-)

Katarina Murto, Akava ry (x)

Hanna Tainio, Suomen Kuntaliitto (x)

Eija Koivuranta, SOSTE Suomen Sosiaali ja terveys ry (x)

Eero Löytömäki, Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry (x)

Sari Kokko, Vammaisfoorumi ry (x)

Sihteerit:

Milja Tiainen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Marko Leimio, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Susanna Rahkonen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Maarit Lassander, valtioneuvoston kanslia (x)

Laura Honkonen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Mirva Hyötylä, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Laila Aho, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Viestintä:

Tuulia Nieminen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Asiantuntija:

Jussi Tervola, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (x)

Asialista

klo 8:50

Teams-yhteyksien testaus

klo 9:00

Kokous

1. Kokouksen avaus ja ohjelma

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi.

Puheenjohtaja kävi läpi kokouksen ohjelman.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja liitteen 1 mukaisena.

3. Perusturvan riittävyyden arviointi

Jussi Tervola esitteli perusturvan riittävyyden arvioinnin liitteen 3 mukaisesti.

4. KESKUSTELU I

Käytiin keskustelua esityksen pohjalta.

Keskustelussa tuotiin esiin, että perusturvan tason ohella on tarkasteltava perusturvan varassa olevien henkilöiden määrää ja määrän ajallista kehitystä. Tästä voisi tehdä myös kansainvälistä vertailua. Samoin on tarkasteltava, miten ansiotyössä olevien sekä ansioturvaa saavien tulot kehittyvät suhteessa perusturvan saajien tuloihin. Perusturvan vertaamista tulee tehdä myös keskimääräiseen palkkatasoon ja vähimmäispalkkatasoon. Tavoitteena tulisi olla, että mahdollisimman vähän ihmisiä olisi perusturvan ja toimeentulotuen varassa ja mahdollisimman moni saisi elantonsa ansiotyöstä ja pääsisi ansioturvan piiriin.

Tuotiin esiin, että asumismenot ja lääkekustannukset vaikuttavat siihen, miten riittävä perusturva Suomessa on, ja niihin vaikuttamisella voitaisiin tilannetta parantaa.

Todettiin välttämättömän toimeentulon sekä kohtuullisen toimeentulon / vähimmäiskulutuksen välinen ero.

Tuotiin esiin, että sosiaaliturvan rahoituksen kestävyden kannalta keskeisiä tekijöitä ovat työkäisten määrä ja työllisten osuus työkäisistä.

Tuotiin esiin, että omasta, perheensä ja lastensa elatuksesta huolehtimiseen tulisi tukea ja kannustaa. Lasten sijoittuminen eri kotitalouksiin esimerkiksi vuoroasumistilanteissa on myös huomioitava.

Tuotiin esiin, että opiskelijoiden osalta on huomioitava paitsi opintolaina myös opintolainahyvitys, joka realisoituu valmistumisen jälkeen. Lisäksi toisella asteella on maksuton ruokailu ja korkea-asteella ateriatuki.

Tuotiin esiin, että tarkastelua voitaisiin tehdä myös keskimääräisillä vuokratasoilla.

Tuotiin esiin, että erityisesti toimeentulotuen saajilla tulee huomioida myös velkaantuminen ja ulosotossa oleminen.

Yhteenvedona puheenjohtaja totesi, että komitea voi välimietinnössään ottaa kantaa siihen, mikä olisi pitkän aikavälin tavoite / suunnitelma sosiaaliturvan tasolle, kattavuudelle ja rahoitukselle. Tässä huomioidaan perusturvan ja toimeentulotuen välinen ero etuuksien ja tukien ehdoissa.

TAUKO

5. Kannanottoluonnoksen jatkotyöstö 4.10. työkokouksen pohjalta

Puheenjohtaja esitteli kannanottoluonnokseen tehdyt muutokset liitteiden 2 ja 3 mukaisesti. Tavoitteena on, että komitea voisi hyväksyä kannanotot 31.1.2022 kokouksessaan. Tarkoituksena on, että kannanottojen pohjalta jaostot voisivat lähteä tarkentamaan

tunnistettujen ongelmien määrittelyä ja hakemaan ongelmiin ratkaisuvaihtoehtoja komiteaa varten.

6. **Vaihtoehtoisten sosiaaliturvan mallien käsittely komiteassa?**

Puheenjohtaja totesi, että komitea voi linjata, miten vaihtoehtoisia sosiaaliturvan järjestämistapoja (esim. perustulo, negatiivinen tulovero, perustili) selvitetään osana komitean työtä.

7. **KESKUSTELU II**

Käytiin keskustelua.

Keskustelussa tuotiin esiin, että kannanottoluonnoksessa tulisi käydä ilmi, että ensi vaiheessa tarkastellaan nykyjärjestelmän ongelmia ja niiden ratkaisuvaihtoehtoja nykyjärjestelmän periaatteiden pohjalta ja toisessa vaiheessa käsitellään sosiaaliturvan periaatteita, rakenteita ja erilaisia järjestämismallivaihtoehtoja pidemmällä aikavälillä.

Tuotiin esiin, että myös nykyjärjestelmän periaatteiden pohjalta voidaan lähteä tekemään suuria uudistuksia ja tämän tulisi käydä ilmi kannanottoluonnoksessa.

Tuotiin esiin, että komitea ei ole koronan vuoksi voinut kokoontua läsnä, mikä on vaikuttanut komitean työhön. Komitean tehtävänä on linjata laaja-alaisesti sosiaaliturvajärjestelmän rakenteellisesta uudistamisesta.

Tuotiin esiin, että yksilöllisten tarpeiden huomiointi ei saa heikentyä yksinkertaistamisen myötä, joten yksinkertaistamisen sijaan on tavoiteltava selkeyttä, ennakoitavuutta ja ymmärrettävyyttä.

Tuotiin esiin, että yrittäjien osalta tulisi mahdollistaa osa-aikatyö samoin kuin palkansaajien osalta ja että osa-aikatyö ei ole useinkaan palkansaajan oma valinta. Todettiin työn tekemisen eri muodot, jotka voivat toteutua myös rinnakkain.

Tuotiin esiin, että on selkeytettävä, mitä tarkoittavat etuus- ja palvelujärjestelmien lähtökohtaiset erot. Todettiin, että vammaisten henkilöiden näkökulma puuttuu. Tuotiin esiin kansainvälisten tilanteiden huomiointi.

Puheenjohtaja totesi, että kannanottoluonnosta muokataan käydyn keskustelun ja kokouksessa saatujen tekstiehdotusten perusteella ja päivitetty versio toimitetaan komitealle mahdollisimman pian sähköpostitse. Nykyjärjestelmän ongelmia lähdetään tarkentamaan ja niihin lähdetään hakemaan ratkaisuvaihtoehtoja nykyjärjestelmän periaatteiden pohjalta. Tämä voi tarkoittaa myös suuria uudistuksia. Samanaikaisesti selvitetään vaihtoehtoisia sosiaaliturvan järjestämistapoja (esim. perustulo, negatiivinen tulovero, perustili) ja käsitellään sosiaaliturvan rakenteiden uudistamista pidemmällä aikavälillä.

8. **Työkokouksen 8.11. aiheet ja komitean kokousaikataulu**

Puheenjohtaja esitteli työkokouksen 8.11. aiheet ja kokousaikataulun.

9. **Muut asiat**

Päätettiin, että kokouksiin tulee etäyhteyshmahdollisuus ja ne ovat hybridikokouksia. Työkokoukset ovat läsnäkokouksia, mutta ainakin 8.11. työkokoukseen tulee etäyhteyshmahdollisuus.

10. **Kokouksen päättäminen**

Puheenjohtaja kiitti osallistujia aktiivisesta keskustelusta ja päätti kokouksen.

Liitteet

Liite 1 Pöytäkirjan luonnos

Liite 2 Puheenjohtajiston luonnos kannanotoista

Liite 3 Diaesitys